

Демченко Ганна Володимирівна
викладач кафедри економіки,
управління підприємствами та логістики
e-mail: onemeer@rambler.ru

ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИБОРУ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Рівень інноваційності держави залежить від розвитку підприємств у цьому напрямі. Більшою мірою це промислові підприємства, оскільки саме вони здатні стимулювати науково-технічний прогрес та є мультиплікатором інших галузей, що обумовлює першочергову необхідність технічного переозброєння промисловості та підйому наукоємних галузей виробництва. Інноваційна діяльність вітчизняних промислових підприємств на тепер характеризується низьким рівнем активності в інноваційній сфері.

Питанню оцінки сучасного стану інноваційної активності промислових підприємств присвячено роботи багатьох вітчизняних вчених: В.П. Антонюк [1], Т.О. Гринька, П.С. Харіва, О.М. Собко [6] та інш., однак ця категорія не є статичною, вона постійно змінюється, тому вимагає регулярного аналізу для виявлення основних тенденцій задля швидкого реагування з боку керівництва.

Складність аналізу інноваційної діяльності у розрізі підприємств обумовлюється недостатністю даних, розмаїттям існуючих методик, що ускладнює застосування єдиного підходу до оцінки інноваційної діяльності підприємств.

Дослідження різноманітних методик оцінки інноваційної активності дозволило виділити два радикально різних підходи до вибору показників оцінки: об'єктивний та суб'єктивний.

Прихильники об'єктивного підходу акцентують увагу на тих показниках оцінювання ефективності інноваційної активності, які дозволяють отримати виключно об'єктивну картину інноваційного розвитку, а саме: фактичні дані із звітності підприємства [2-3]. Наприклад це: обсяг інноваційних витрат, обсяг реалізованої інноваційної продукції, впровадження нових технологічних процесів, впровадження виробництв інноваційних видів продукції, чисельність фахівців, які зайняті науковими чи науково-технічними розробками. Аналіз набору показників для аналізу інноваційної активності підприємства з точки зору різних вчених представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз показників оцінки інноваційної активності промислових підприємств

№ з/п	Автор, джерело	Показники
1.	Т. О. Гринько [2]	коефіцієнт розвитку персоналу; темпи приросту фінансових засобів, що було витрачено на інновації; коефіцієнт освоєння нової техніки; темپ приросту інтелектуальної власності.
2.	И. Г. Романовский [5]	індекс інноваційної трудомісткості; індекс оновлення; індекс новизни нових продуктів (середньозважений ступінь новизни усіх нових продуктів); середньозважений рівень рентабельності нових продуктів
3.	Н. А. Дубровіна [3]	коефіцієнт рентабельності реалізованих інновацій; коефіцієнт прогресивності основних виробничих фондів (ОВФ); частка персоналу, задіяного в інноваційних проектах; частка науково-технічних співробітників; результативність впровадження інновацій;
4.	С. Д. Щекотурова [7]	доля співробітників, що зайняті в науково-дослідній роботі (НДР); рівень освоєння нової техніки; ступінь освоєння нової продукції; доля матеріальних ресурсів на НДР; ступінь забезпеченості підприємства інтелектуальною власністю; доля інвестицій в інноваційні проекти.

До суб'єктивних способів оцінювання інноваційної активності можна віднести методи із застосуванням експертної оцінки, що, у свою чергу, надає суб'єктивності усьому процесу оцінювання. Прикладом суб'єктивних показників оцінювання ефективності інноваційної активності є ступінь участі

організації в наукових розробках, якість інноваційної стратегії, рівень використання інноваційного потенціалу. Серед вчених, що застосовують дані методи можна виділити І. Г. Романовського [7] та Т. О. Гринька [2].

Доцільно стверджувати, що усі вищезгадані елементи є індикаторами інноваційної активності, оскільки вони є приладами для вимірювання рівня ефективності інноваційної активності підприємства.

Якщо усі ці індикатори систематизувати та виявити між ними чіткий зв'язок, то можна отримати сукупний інтегральний показник ефективності інноваційної активності підприємства.

З метою досягнення максимального рівня об'єктивності, спираючись на дані проаналізованих джерел, складено перелік найбільш застосованих показників для оцінки стану інноваційної активності підприємства. Запропоновано використовувати лише об'єктивні індикатори, оцінка яких не несе жодного суб'єктивного характеру, а саме: коефіцієнт персоналу, зайнятого в науково-дослідній роботі (НДР) та дослідно-конструкторських розробках (ДКР); коефіцієнт майна, призначеного для НДР і ДКР; коефіцієнт освоєння нової техніки; коефіцієнт освоєння нової продукції, коефіцієнт інноваційного росту.

Перелік використаних джерел

1   Антонюк В.П. Актуальні проблеми інноваційного розвитку України на сучасному етапі // Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: Монографія; за заг. ред. О.І. Амоші, В.П. Антонюк, А.І. Землянкіна та ін. / НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 2007. – 328 с.

2   Гринько Т.О. Щодо інноваційного потенціалу як складової інноваційної активності підприємства / Т.О. Гринько // Економіст. Науковий журнал. – 2010. – № 2. С. 56 – 58.

- 3 Дубровина Н.А. Метод оценки эффективности инновационной деятельности промышленного предприятия / Н.А. Дубровина // Вестник СамГУ. – 2013. № 4 (105). С. 137 – 146.
- 4 Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності : навчальний посібник / М.А. Йохна, В.В. Стадник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 400 с.
- 5 Романовський І.Г. Методика измерения инновационной активности предприятия / И.Г. Романовский. / Бизнес-информ. – 2010. № – 5(1). С. 88 – 90.
- 6 Харів П.С., Собко О.М. Активізація інноваційної діяльності промислових підприємств регіону. – Тернопіль: ТАНГ, 2003. – 180 с.
- 7 Щекотурова С.Д. Анализ инновационной активности металлургических предприятий с использованием математического моделирования. / С.Д. Щекотурова // Научный журнал КубГАУ. – 2015. № – 108(04). С. 1 – 16.